

apw

EGLUTÈ

1951

BALANDIS

NR. 4

1951 BALANDIS NR. 4

Redaguoja
PRANAS NAUJOKAITIS
Leidžia
LIETUVIŲ KULTŪROS
INSTITUTAS

Prenumerata:

Metams: Amerikoje \$3.00, kitur — \$3.50. Atskiras numeris 30 centų.

Pinigus, užsakymus ir adresų pakeitimus siųsti:

EGLUTĖ, P. O. Box 22, Montello Station, Brockton 68, Mass.

Raštus siųsti ir turinio reikalu rašyti:

Pr. Naujokaitis, 59 So. 3rd St., Brooklyn 11, N. Y.

PAVASARIS IR MES

Pavasaris yra maloniausias metų laikotarpis. Visą pavasario grožį ir linksmumą mes ypatingai pajusdavome savo Tėvynėje. Ten po ilgų ir šaltų žiemų atėjus pavasaris lyg iš naujo prikeldavo su atbundančia gamta ir patį žmogų.

Plačiame pasaulyje išblaškyti lietuviai gyvena labai įvairiame klimato. Ten, kur nėra stipresnės žiemos, ir pavasario atėjimas taip ryškiai nepajuntamas. Pietų pusrutulyje gyvenantieji dabar sulaukė rudens. Bet vis dėl to daugiausia "Eglutės" skaitytojų gyvena šiauriniame žemės pusrutulyje. Tai visi šitie dabar sulaukė pavasario.

Žinome, kad saulės šviesa ir šiluma yra gyvybės ir sveikatos šaltinis. Veržkimės, kiek tik galime, į tyrą orą ir į saulės šviesą iš dulkinų ir suodinių didmiesčio gatvių. Pavasarį tebūna mūsų visų šūkis: Į gamtą, į saulės šviesą!

Pavasariį stebėkime svetimų kraštų gamtą ir lyginkime ją su savo Tėvynės gamta. Stebėkime gėlių žydėjimą, medžius bei kitokius augalus. Žiūrėkime, ar nesutiksime tų pačių paukščių, kurių pavasarį taip laukdavome parskrendančių iš svetimų kraštų. Įsidėmėkime, kurių čia kitokių yra paukščių giesmininkų. Pamėginkime įvairias gamtos pastabas užsirašyti savo dienoraštyje.

Šio numerio viršelis ir kitos tekstui pritaikintos iliustracijos pieštos dail. P. Osmolskio. Kitos klišės skolintos iš "Amerikos" ir "Ateities".

EGLUTĖ — THE LITTLE FIR. Magazine for children. Published monthly, except during July and August, by the Lithuanian Cultural Institute. Editor: P. Naujokaitis, Brooklyn, N.Y. Office of Publication, P. O. Box 22, Brockton 68, Mass. April 1951, Vol. 2, No. 4
Subscription: \$3.00 yearly. Outside U. S. A. — \$3.50 yearly Single copy 30c.

Entered as second-class matter at the post office at Brockton, Mass

POSTMASTER: PLEASE SEND FORM 3578 P. O. BOX 22, BROCKTON 68, MASS.

N. P. Seserų Spaustuvė, Putnam, Conn.

Pavasario vandenys plaukia
Pro gimtuosius namus ir laukus,
Tik lietuvis dar vis nesulaukia,
Kada laisvas Tėvynėje bus!...

PAVASARIS ATĒJO

JONAS RŪTENIS

Net keliai aplinkui dulka.
Paukščiai renkasi ī pulkā:
Renkas žvirbliai, vanagai,
Čia dagiliai, ten strazdai.

Stoja jie visi gretim
Su dūdelēm neprastom.
Tra - lia, tra - lia - lia
Jau pavasaris vēl čia!

Bus tuoj paruoštas orkestras,
O varnēnas jo maestras.
Gros suktini, klumpakoji,
Klausys varnos išsižiojē.

Siaus giružē, pūs vējelis,
Pievose linguos gēlelēs...
Tra - lia, tra - lia - lia
Tai pavasario galia...

PUMPURĖLIAI

VYTĖ NEMUNĖLIS

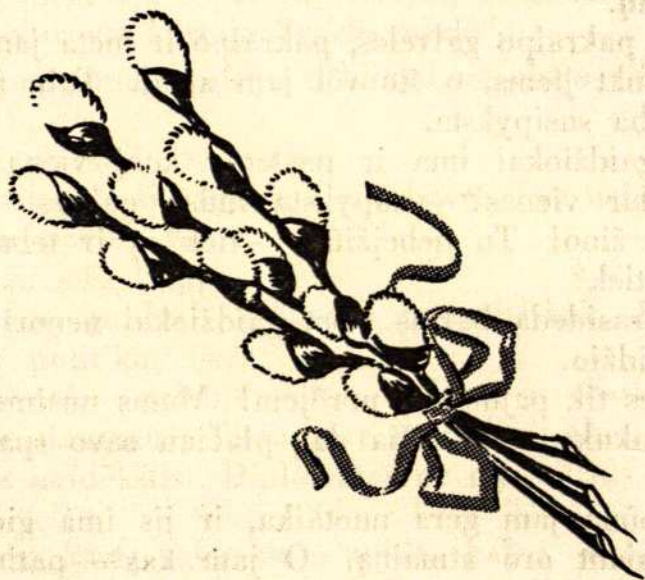
Kilkit, kilkit, pumpurėliai,
Mūsų žemę puoškit vėliai,
Puoškit pievas ir laukus
Ir pavasario takus...

Puoškit girią, puoškit sodą
Po šaltos žiemužės gruodo —
Vėl tėvynė mūsų žaliuos
Ryto saulės spinduliuos.

Kilkit, kilkit, pumpurėliai,
Mūsų širdis puoškit vėliai,
Puoškit norus ir svajas
Ir namo lydėkit jas.

Ir sugrįšim nepaklydę
Ten, kur mūsų sodai žydi,
Ten, kur mūsų rytdiena,
Mūsų vyturio daina.

Iš baigiamos spausdinti knygos "Pietų Vėjelis"

MŪSŲ GAIDYS

STASYS YLA

KOJELĖS ilgos, noselė kumpa, kuodelis pašiauštas — toks atrodė mūsų gaidys. Jis vaikščiojo kieme kaip karalius, atmetęs sparnus, sakytum, įsisprendęs. Galva jo vis buvo iškelta ir krauju pasrūvusi, lyg iš kovos lauko būtų grįžęs. Žmonės sakė, kad jis pats sau kaktą prasikrapšto, kad atrodytų didvyris.

Šiaip jis buvo taikus — nieko nepasakysi. Kas be ko, ir jam pasitaikydavo su kai kuo susikirsti. Jis gi buvo vyresnis, o tie maži gaidukai ne visuomet norėjo jį tokiu pripažinti. Žiūrėk, jie susiranda grūdų, padeda juos saulėje — nori pasiskankinti lesalą. Tada ateina mūsų gaidys, suakėja savo plačia koja jų gūdus ir stovi taip sparnus išskėtęs. Tegu kas išdrįs jam prieštarauti — tuoj gaus per snapą.

Gera palešęs, mūsų gaidys mėgo pažaisti. Jam labai patiko balti akmenėliai. Prakapsto žemes, išrenka juos ir dėlioja ties savim. Jo darbu susidomi ir kiti gaidžiūkščiai. Prieina ir žiūri, o mūsų gaidys nieko — nei jų veja, nei ant jų pyksta. Jam net patinka, kad kiti žiūri.

— Ku, ku, ku! Ko, ko, ko! — pakukena ir pameta jiems keletą savo žaislų.

Gaidukai pakraipo galveles, pakraipo ir meta jam atgal. Mūsų gaidys vėl blinkt jiems, o šie vėl jam atgal. Taip jie žaidžia iki lest įsinori arba susipyksta.

Kartais gaidžiokai ima ir paslepia kokį vieną akmenėlį.

— Kur dar vienas? — supyksta mūsų gaidys.

— O kas žino! Tu nebežiūri — tiek jų ir tebuvo.

— Kaip tiek?

Ir taip prasideda barnis. Bet gaidžiokai nenori per daug erzinti mūsų gaidžio.

— Še, mes tik pajuokaut norėjom! Mums nusimetė, — pažeria.

Gaidys sukukena, išskečia dar plačiau savo sparnus ir toliau žaidžia.

Kartais būna jam gera nuotaika, ir jis ima giedoti. Žmonės tada sako būsiant oro atmainą. O jam kas — patinka, ir gieda. Gieda vienas — s o l o. Paleidžia kakarinę, net kelintam kieme gir-

dėti. Tada ir kaimynų gaidys užsimano giedoti. Jiedu traukia ir traukia, kaip žmonės sako — d u e t a. Sugiedos vienas, tuoj iš paskos ir antras. Mūsų gaidys turėjo stipresnį balsą, tat jam geriau sekėsi perrėkti kaimyną.

Žmonės klausosi, klausosi ir sako:

— Jei mūsų gaidys būtų vargonininkas, ai - ai, kas iš jo išeitų! Toks jo balsas, toks balsas! O chorą koki jis sudarytų, pamatytumėt!

Chorą! Mūsų gaidys bandė mokyti gaidelius choro. Bet žinai gaideliai — suvaldyt jų negali. Traukia kas sau arba įsižeidžia ir pabėga. Mūsų gaidys nusivylė jais, bet darbo nemetė.

Ir įsivaizduokit, chorą užsimanė giedoti kaimynų gaidys. Jis buvo jaunesnis, toks sparnais truputį nuleistas, dargi apšlubęs. Balsas jo taip pat buvo ne iš gerųjų. Bet tie jo gaidukai daug geriau giedojo už mūsų gaidžio šeimynėlę. Tada mūsų gaidžio širdyje užvirė baisus pyktis, o gal pavydas. Vieną kartą jis nebeištverė, peršoko tvorą ir puolė savo konkurentą. Šis buvo nepėsčias, ir jiedu kad susikibo, tai susikibo. Tą kartą mūsų gaidžiui ne juokais pasruvo kraujas iš kaktos.

Metė jis ir tą savo chorą. O kai jis metė, liovėsi chorą giedojęs ir jo kaimynas. Tada mūsų gaidys sugalvojo vaidinti. Vakara, kai pritemdavo, jis įlėkdavo į vištydę ir ne savą balsą suklykdavo. Vištos ir gaideliai kvaksėjo ir kudakino iš baimės. Manė, kad koks vanagas vidun įpuolė.

Bet mūsų gaidys nebuvo niekur mokęsis vaidinti. Kartą išgirdo, kad kitų kaimynų vištydėj esąs kažkoks artistas gaidys, kaip žmonės kalbėjo — daug pasaulio matęs. Mūsų gaidys nutarė pasižiūrėti, ką gi jis daro. Vieną vakarą prislinko, klausėsi per lentą sieną, klausėsi, bet nieko negalėjo suprasti. Vištydė linksmai kvakseno, o tas artistas porinio ir vis kartojo “varlė, varlė”.

Grįžęs namo, mūsų gaidys užkliuvo už vieno vištyčio ir piktai šuktelėjo:

— Nelisk po kojų, tu varlė!

Jis taip įsikando šį žodį, kad kur buvęs, kur nebuvęs vis šaukė:

— Ku, ku, varlė! Ko, ko, varlė!

Nugirdę žmonės kraipė galvas.

— Tai mūsų gaidys! Prašneko prancūziškai. Ko gera dar į diplomatus ar politikus išeis.

— Kodėl ne! — galvojo mūsų gaidys. — Žaisti ir dainuoti moku, o ko ko daugiau! Tiesa, dar gražiai pasakot, kaip tas daug pasaulio matęs gaidėkštis. Diplomas ne pasakorius — prastas diplomatas.

Ir jis vieną kartą sukvaksėjo aukštu balsu, susišaukė gaidelius ir višteles. Šie sulėkė, sugužėjo. Galvojo, gal jis kokių grūdų už-

tiko ar pamatė vanagą ties sodyba. Ogi jis ėmė ir pradėjo jiems pasakot. Pasakojo apie grūdų kalnus, kuriuos kažkada laukuos atradęs. Pasakojo apie savo kovas su kitais gaidžiais, o kartą net su pačiu vanagu.

Gaideliai klausėsi, ir vištelės kraipė galveles. Klausėsi, klausėsi, panoro lesti ir išsibėgiojo.

Žmonės stebėjosi, kas iš to gaidžio išeis.

Pagyvenę, pamatysime ir mes. Jei bando, gal ko nors ir išmoks. O jei nieko neišmoks, visi gaideliai juoksis.

PAVASARĖLIS

KOTRYNA GRIGAITYTĖ

Jau pavasarėlis
Groja ant šakų,
Pritaria gegutė
Jam ku - kū, ku - kū.

Žalio beržo tošės
Kvepia iš toli,
O bitutės košia
Medų avily.

Tiesias dienos ilgos
Žydinčia žeme,
Vasara atbilda
Saulės vežime.

TRYS BIČIULIAI

ALOYZAS BARONAS

Algirdas ir Rimutis gyvena su mama. Tėvelis buvo žuvęs kare, ir vienai mamai nebuvo lengva išlaikyti save ir du berniukus, kurie daug valgė, gyvai žaisdami plėšė batus ir drabužius, lankė mokyklą, o be to, vis norėjo pinigų kinui arba ledams. Motina dirbo fabrike, ir abu berniukai jautė, kad mamai nėra lengva. Vyresnysis Algiukas kartais susimąstydavo ir tardavo Rimučiu:

— Kai užaugsim, tai ir mudu eisim į fabriką. Nebeleisime mamytei taip sunkiai dirbti.

— Ne, — atsakė Rimutis, — mudu neisim į fabriką. Kai užaugsim, mes grįšim į Lietuvą, kur liko mūsų tėvelio ūkis.

— Žinoma, grįšim! Bet kai užaugsim, vis tiek kur begyventume, nebereikės mamytei tiek dirbti, — tikino Algiukas.

Juodu abu galvojo, kaip jau dabar galėtų padėti savo mamytei. Labai nedrąsu būdavo prašyti pinigų, kai jų net būtiniausiems dalykams trūkdavo. Kad juos kas pasamdytų dirbti! Bet kas tokius mažus samdys? Ir ką jiedu galėtų dirbti?

Vieną dieną visai netikėtai mama pasakė Algiukui:

— Žinai, Algiuk, tu vyresnis už Rimutį ir turėsi man padėti. Čia yra tokio darbo: reikės rytais laikraščius išnešioti. Anksti turėsi keltis, bet ką padarysi. Jei būtų gyvas tėvelis, kitaip susitvarkytume.

Algis negalvojo apie tai, kad reikės anksti keltis. Jis galvojo, kad bus pinigų ir nereikės bijoti jų paprašyti mamytės ledams ir kitiems vaikiškiems dalykams. O ir drabužėlius bei visa kita ji galės lengviau nupirkti. Algiukas suskaičiavo, kad į dieną išeis daugiau negu vienas doleris, o per mėnesį susidarys net kelios dešimtys.

Ir Algiukas pradėjo dirbti. Rytais prie jų namų sunkvežimis išmesdavo pundą laikraščių, kuriuos Algiukas turėdavo išnešioti skaitytojams. Ta miesto dalis, kurioje jis gyveno, buvo Algiukui gerai pažįstama. Jis jau mokėjo skaityti, tai nesunku jam buvo surasti reikiamus adresus. Vieniems laikraštį užkišdavo už durų rankenos, kitiems padėdavo ant slenksčio, bet daugiausiai įkišdavo į laiškų dėžutes. Po kiek laiko jis jau visų laikraščio skaitytojų adresus žinojo atmintinai. Vietomis jis eidavo didžiosiomis gatvėmis, kitur — siauromis šalutinėmis gatvelėmis. Buvo namų net kiemuose, kur Algiukas turėdavo užėti. Bet per valandą jis apibėgdavo visus jam skirtus skaitytojus ir, sugrįžęs namo, su Rimučiu kartu eidavo į mokyklą.

Iš pradžių darbas Algiukui buvo įdomus. Bet kai atėjo ruduo ir dar rytais tamsoje reikėdavo atsikelti, Algiukui darėsi vis sunkiau.

— Aš žinau, Alguti, kad sunku, — sakydavo mama, kai jis pažadintas vėl užmigdavo, — bet Lietuvoje buvo nemaža vaikų, kurie ganydavo pas ūkininkus karves ir dar anksčiau keldavos. Piemenėliams nelengva buvo. Bet tie, kurie vargo mato, stipresni ir gudresni užauga.

Pagaliau susitarė, kad Algiuką kartais pakeis Rimutis.

Keletą dienų laikraštį nešiojo juodu abu, kad Rimutis įsidėmėtų, kur juos reikia nunešti. Tik tikra bėda buvo su vienu skaitytoju, kuris gyveno toli nuo gatvės kieme, mažame namelyje. Jiems reikėdavo eiti pagal tvorą, už kurios buvo didelis piktas kaimyno šuo. Tiesa, jis buvo už tvoros, bet visada praeinančius vaikus piktai lodavo ir kišdavo plaukuotą snukį pro tvoros plyšius. Kai kada atrodavo, kad šuns jau kieme nėra, bet jis staiga iššokdavo ir lodamas puldavo prie tvoros. Tai dar labiau vaikus išgąsdindavo. Algiukas labiausiai nekenė šios vietos. Kai nunešdavo į tą namuką, Algiukui atrodavo, kad jau visi laikraščiai beveik išnešioti: taip jam būdavo lengva. Bet dar labiau to šuns bijojo Rimutis.

Kartą broliai susiginčijo, kuris rytoj nešios laikraščius. Rimutis pasiskundė:

— Mamyte, aš neščiau, bet aš labai bijau to šuns. Gali ištrūkti iš kiemo. Jis visada taip piktai loja.

— Nebijok, — ramino mama, — jis yra už aukštos tvoros ir tau nieko negali padaryti.

— Bet vistiek man baisu, — atsakė Rimutis.

— O ar ir tau, Alguti, baisu? — klausė mama.

Bet Algiukas nenorėjo prisipažinti, kad ir jam baisu, ir nieko mamai neatsakė. Bet jis sugalvojo šunį pamokyti, kad jis bijotų ir nedrįstų vaikų loti. Jei Rimutis dėl to šuns paliaus visai laikraščius nešioti, tai jam teks visą laiką anksti keltis ir vienam nešioti.

Dar tą pačią dieną, kai mamytė grįžo iš darbo, jis jai tarė:

— Mamyte, aš noriu, kad man nupirktum revolverį.

— Na, dabar, vaike, o kam tau jis? — nustebo mama.

— Bet, mamyte, netikrą. Daug vaikų tokius turi.

— Koks čia per žaislas revolveris? Geri vaikai jų neturi. Yra, kur pinigų dėti. Kiek čia dar teuzsidirbai, o jau visokių niekų užsimanai!

Subartas Algiukas bijojo daugiau apie tai kalbėti. Pavakare jis susitiko kaimyno vaiką, kuris vadinosi Frankis, ir jam tarė:

— Franki, paskolink man vienai dienai savo revolverį. Tą kurs garsiai šauna.

MAŽI KARALIAI

STASYS DŽIUGAS

Sužaliavo pievos,
Sužaliuos miškeliai,
Supsis jovarėliai,
Suks lizdus paukšteliai.

Juoksis pražydėjęs
Baltas dobiliukas.
Šoks linksmai Petrelis,
Šoks ir Mykoliukas.

O tai bus malonu,
Džiaugsmo iki valiai:
Trauksim sutartinę
Mes maži karaliai.

Frankis pagalvojo ir pasakė:

— O ką tu man už tai duosi?

— Dešimt centų.

— O jei negrąžinsi ginklo?

— Kaipgi? Grąžinsiu.

— Gerai. Bet duok man dvidešimt centų, tai duosiu dar du šoviniu ir išmokysiu šaudyti.

Parbėgęs namo, Algiukas iš savo taupomosios dėžutės, kuri buvo panaši į kiaulę, išsikrapštė dvidešimt centų ir nunešė juos Frankiui.

Revolverį Algis įsidėjo į apsiausto kišenę ir vakare atsigulęs šnibždėjo Rimui į ausį:

— Rytoj nešiokim laikraščius abudu. Aš turiu revolverį. Išgąsdinsim šunį, kad nelotų.

Rytą pažadinti, be žodžių abu skubiai apsirengė ir išėjo laikraščių nešioti. Pasidalinę greitai išnešiojo ir susitiko prie to kiemo

vartų. Bet šuo tą dieną visai nepasirodė. Matyt, jis buvo įleistas į kambarį ir vaikų praeinančių nematė.

— Ateikim p vakare, — sakė Rimutis.

— Ne, vakare negerai — žmonės klaus, ko čia mes atėjom.

Vakare Algiukas susitiko Frankį ir tarė jam:

— Paskolink dar vienai dienai revolverį.

— Duok vėl dvidešimt centų, — atsakė Frankis.

Algiukas pagalvojo, kad prašo per daug. Tai jau būtų keturiasdešimt centų. Už tiek pinigų reikia daug laikraščių išnešioti, o už juos galima nueiti į kiną ir gauti keturias porcijas ledų.

— Ne, negaliu tiek daug duoti, — pasakė Algiukas.

— Tai ką tu gali duoti? — teiravosi Frankis.

— Aš tave išmokysiu eilėraščių lietuviškai, — pasiūlė Algiukas.

— Gerai, pasakyk, — sutiko Frankis.

Ratas rieda nuo kalniuko,
Bet nepaveja margiuko.
Aš abu gerai mačiau:
Margis bėga daug greičiau.

— O čia labai sunku, — nusiminė Frankis.

— Bet už tai labai gražu, — nenusileido Algis. Paskui jis angliškai paaiškino, ką tai reiškia, ir vėl parsinešė revolverį namo.

Kitą dieną vėl abu vaikai nešiojo laikraščius. Kai tik juodu įėjo į aną kiemą, smarkiai lodamas atbėgo prie tvoros šuo. Algiukas išsitraukė revolverį ir tarė:

— Kai aš iššausiu, abu bėkiva į mažąją gatvelę.

Algiukas prikišo revolverį visai prie tvoros plyšio ir iššovė. Šuo cyptelėjo ir išsigandęs atšoko atgal, bet greit dar labiau įniršo, puolė ant tvoros, peršoko ją ir ėmė vytis bebėgantį Algiuką. Prie vartelių pasivijo jį ir parvirtusį pradėjo taisyti už kelnų. Gal visai būtų buvę blogai, jei trukšmo nebūtų išgirdusi šuns šeimininkė. Ji atbėgusi nuginė šunį, kuris jau buvo spėjęs perplėsti Algiuko kelnas ir įkasti į koją.

Paskui šuns savininkė pasikalbėjo su Algučio ir Rimučio mamyte, užmokėjo už perplėstas kelnas. Abi apibarė vaikus, kad erzino šunį, ir viskas pasibaigė.

Algutis turėjo net pagulėti keletą dienų lovoje, kol išgijo koja. Revolverį Frankiui gražino Rimutis. Jis pabaigė ir eilėraščių mokyti.

Praėjo savaitė. Iš gautos vaikų algos mamytė nupirko jiedviem po batus ir kepurę. Algiukui besergant, buvo atsiradę naujų skaitytųjų, dėl to pradėdamas darbą Algiukas vėl kartu su Rimučiu išėjo nešioti laikraščių. Dar bevalgant Algiukas pamatė, kad Rimutis į

kišenę įsikišęs sviestu apteptą dešros griežinėlių. Gatvėje jis paklausė Rimutį:

— O kam tu tą dešrą pasiėmei nuo stalo ir įsidėjai į kišenę?

— Palauk, pamatysi, — atsakė Rimutis.

Kai jiedu įėjo į kiemą, kur buvo piktasis šuo, Rimutis priėjo prie tvoros ir atbėgusiam šuniui atidavė dešros griežiniuką. Šuo kišo pro tvorą liežuvį ir kojas, lyg norėdamas paglostyti Rimutį. Tik į Algiuką žiūrėjo piktai.

— Aš jau visa savaitę taip darau, — pasisakė Rimutis.

— O ko nesakei anksčiau — paklausė Algis.

— Bijojau mamos, kad nesibartų už dešrą, — pasiaiškino Rimutis.

Paskui jie pasipasakojo viską mamytei. Ji pagalvojo ir pasakė:

— Panašiai yra ir gyvenime. Ne tie laimingi, kurių visi bijo, bet tie laimingi, kuriuos visi myli.

Kiekvieną rytą šuo laukdavo prie tvoros, vaikai — vienas ar kitas — prastovėdavo keletą minučių ties juo. Šuo jau nelodavo. Kai vaikai eidavo iš kiemo, šuo bėgdavo patvoriu iki kertės ir uždėjęs ant tvoros kojas žiūrėdavo į nueinančius berniukus.

Prabėgo pora mėnesių. Kiemo namelyje gyvenęs skaitytojas kažkur išsikėlė. Vaikams nebebuvo reikalo ten užėiti, bet Algis su Rimučiu vis tiek dažnai ten užbėgdavo, nes su šunimi labai susidraugavo. Šuo kišdavo pro tvorą savo didelę koją, lyg norėdamas pasisveikinti, ir kartais lyžtelėdavo liežuvį per sutūpusių prie tvoros vaikų nosis.

AITVARAS

O. B. AUDRONĖ

Pažaboję aitvarą
Algis ir Jonukas —
Bėginėja, vejasi —
Žalioj pievoj sukas.

Aitvarėlis plaukia sau,
Lyg žuvėdra puola —
Uodegytė mirganti
Vartosi iš tolo.

Skriski, mūsų aitvare,
Trispalviai dažytas,
Per miškus ir lygumas —
Skrisk į šiaurės rytus!

Ten, kur Neris, Nemunas
Raitosi, vingiuoja,
O senoji Baltija
Gintarus sijoja.

Paplavenki Vilniuje,
Kalne Gedimino —
Išbučiuoki verkiančius
Tėviškės pušynus.

Skriski, lengvas aitvare,
Balto Vyčio žemėn —
Išbučiuoki Lietuvą,
Baltiją neramią.

LĒKTUVAS IŠ PASAKŲ KRAŠTO

ANTANAS GIEDRIUS

Po užgavėnių trečiadienį Velykų Bobutės dvare prasidėjo smarki darbymetė. Tūkstančiai vištų kadėjo ir varžės už gūžtas — kiekviena skubinosi greičiau padėti kiaušini. Buvo ir tokių, kurios po du ir tris kiaušinius dėjo per dieną. Šimtai zuikučių lakstė apie vištų gūžtas, rinko kiaušinius ir nešė į sandėlius. Čia priiminėjo juos Velykų Bobutės dukterys ir dėjo į lentynas.

Pati Velykų Bobutė triūsė didelėje menėje: iš plačių spintų ėmė didelius lapus su velykaičių raštais, dėjo ant didelio stalo ir rinko iš jų gražiausius pavyzdžius. Išrinktus kabino į sieną. Apie pusiaugavėnį velykaičių raštų pavyzdžių buvo prikabinėtos visos sienos — tik margavo, žērėjo, tviskėjo.

Dabar Velykų Bobutė pradėjo rinkti ir derinti dažus. Kai pritrūko jų savo spintose, siuntė zuikučius į kalnus ir girias, į paupius ir paežeres, kad prineštų rudų ir žalių samanėlių, alksnių žievių ir žirginiukų, rūdžių iš rūdynų ir dar kitokių daiktų, kurių mes nė vardų nežinom. Kai zuikučiai ko nerado ar ne to parnešė, ko reikėjo, Bobutė siuntė savo dukteris, o kartais ir pati ėjo. Ji norėjo, kad jos dažyti ir marginti velykaičiai būtų patys gražiausi.

Verbų šeštadienį ji pasišaukė visas devynias savo dukteris ir paklausė, ar daug sudėta kiaušinių.

Vyriausioji duktė, vardu Dausė, atsakė:

— Priėmiau ir sudėjau į lentyną šimtą penkiasdešimt devynis tūkstančius devynis šimtus devyniasdešimt kiaušinių.

Antroji duktė, vardu Gausė, atsakė:

— Priėmiau ir sudėjau į lentynas šimtą penkiadešimt devynis tūkstančius tris šimtus trisdešimt kiaušinių.

Trečioji duktė, vardu Tausė, atsakė:

— Priėmiau ir sudėjau į lentynas šimtą penkiasdešimt šešis tūkstančius devynis šimtus devyniasdešimt kiaušinių.

Paskui atsakė Alvė, Žalvė ir Spalvė, Daugė, Saugė ir Džiaugė. Ir visos pasisakė, kad sudėjusios į lentynas nemažiau kaip po šimtą penkiasdešimt tūkstančių kiaušinių.

Gera, — tarė Velykų Bobutė. — Dabar pagalvokim, kaip mes išvežiosim velykaičius. Kuri kur važiuos ir kaip nuvyks?

Pirmutinė pasisakė Dausė:

— Aš norėčiau į Jungtines Amerikos Valstybes.

— Gerai, — tarė Bobutė. — Tu vyriausia, tau labiausiai pri-
tinka ten, kur daugiausia išvykę lietuviai.

Antroji pasisakė Gausė:

— Aš norėčiau į Sibirą.

— Gerai, — tarė Velykų Bobutė. — Ten labiausiai vargsta lie-
tuviukai, tai gausiai turi juos apdovanoti.

— Trečioji pasisakė Tausė:

— Aš norėčiau į Australiją.

— Gerai, — tarė Bobutė. — Tau tinka į tą tolimiausiąjį žė-
mės kraštą.

Paskui pasisakė Alvė, Žalvė ir Spalvė, Daugė, Saugė ir Džiaugė. Visos gerai pasiskyrė svetimąsias šalis, ir visoms Velykų Bobutė jų žygius patvirtino. O apie save taip pasakė:

— Aš pati liekuos Lietuvoje. Nuo amžių čia papratus, senoviskai važinėju, tai jau Lietuvoje ir vaikus lankysiu.

Velykų Bobutė gyveno dideliame savo dvare Augštaičių kalnuose pagal Neries upę. Iš čia ir prasidėjo jos dukterų kelionės. O kiekvieną jų išruošė ir išleido vis pati Velykų Bobutė.

Taigi Velykų ketvirtadienio rytą Bobutė išėjo į kiemą ir pasišaukė būrelį žvirblių.

— Čir, čir! — supuolė žvirbliukai. — Ko reikia, Bobute?

— Lėkit, mažyčiai, ir paieškokit varnos.

Valandėlę truko, ir pašaukta varna prisistatė.

— Kvar, kvar! Ko reikia, Bobute?

— Varnele Kvarklele, surask man sakalą.

Varna pasispyrė nuo tvoros, plest, plest ir nulėkė. Po valandos sakalas jau čia.

— Kryp, kryp! Ko reikia, Bobute?

— Sakale Greituoli, būk gerutis, nulėk tuojau į Rūdininkų mišką pas garsųjį burtininką Gudragudrį ant Merkio upės kranto ir paprašyk, kad ligi šio vakaro atsiųstu man nuostabų laivą. Sakyk, kad mano duktė Dausė veš į Ameriką velykaičius.

Sakalas Greituolis tuojau pakilo ir nulėkė. Nulėkęs susirado burtininką Gudragudrį ir sako jam:

— Taip ir taip. Velykų Bobutė prašo nuostabaus laivo. Jos duktė Dausė veš į Ameriką velykaičius.

— Gerai, — sako burtininkas Gudragudris. — Grįžk ir pasakyk Velykų Bobutei, kad laivą ji šiandien pavakariais gaus.

Pavakariais trys jauni zuikučiai lakstė Neries pakrantėje ir laukė laivo. Jie gerai nė nesumatė, tik tai pajuto, kad laivas jau prie kranto.

PAS UPELĮ

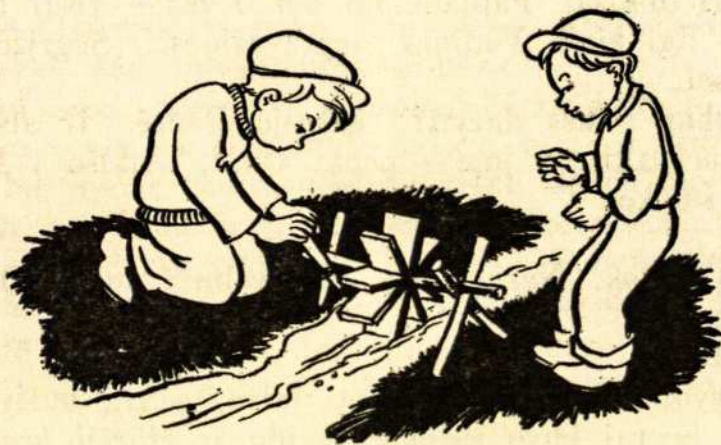
JONAS RIMAŠAUSKAS

Aš nubėgsiu pas upelį
Takučiu —
Paklausyt jo vakarinių
Paslapčių...

Ten statysiu malūnėlį —
Bus gražu:
Kai malūno sparnai suksis
Pamažu.

Byrės miltai į kepurę
Sumalti, —
Tik manieji bus iš smėlio —
Ne balti...

Upeliuky vandenėli,
Bėk, skubėk!
Malūnėli, smėlio miltų
Negailėk...

Bobutė su Dause nuėjo to laivo apžiūrėti. Jis toks didumo, kaip gera vonia. Tačiau Velykų Bobutė sudavė tris kartus su dešinės rankos nykščiu į laivelio briauną, ir laivelis pasidarė tris kartus didesnis. Dabar jau jis geras bus nuvažiuoti ligi jūros. Įplaukdama į jūrą, Dausė dar suduos tris kartus į laivelio briauną, ir laivelis vėl tris kartus padidės, o jeigu reikės, tai ir dar pasididins.

Velykų Bobutė su Dause įėjo į vidų ir rado ten tris bebrus. Dabar žinokim, kad tie bebrai buvo to laivelio statytojai, o

kai važiuoja, tai mašinistai, prižiūrėtojai ir taisytojai, jeigu laivelis kur pasigadintų.

Kai laivelis buvo apžiūrėtas, šimtai zuikučių pradėjo krauti velykaičius. Dausė nurodinėjo kur ir kaip. Ir vakare betemstant laivelis buvo pakrautas. Į jį sudėjo lygiai tris šimtus tūkstančių velykaičių. Paskui įkėlė vežimėlį, vaško kumelaite ir šilkų botagaitį.

Vakare Dausė pasišaukė devynis pačius linksmiausius zuikučius ir, Bobutės lydimą, nuėjo į laivelį.

Dausė ir bebrai žinojo tokių paslapčių, kokių žmonės nežino. Jie turi tokį laivelį, kuris neria kaip lydeka. O žinom, kokia greita lydeka.

Laivelis sujudėjo, šmirkšt ir nučiuožė vandens paviršium kaip ledu, o taip tyliai, kad nė paukštis negalėjo girdėti.

Štai jau Vilnius, tuojau Kaunas, paskui Jurbarkas, Tilžė, Rusnė, Kuršių marios ir jau Klaipėda. O kai įplauks į Baltijos jūrą ir Atlanto vandenyną, dar greičiau paleis.

Prie pat Klaipėdos Dausė stabtelėjo. Uoste, žinote, pristatyta visokių ženklų ir rodyklių, tai negalima skubintis.

Važiuoja, važiuoja pamažiukais pro miestą, pravažiuo uostą, jau taikysis į jūrą, ogi laivelis ima ir atsimuša į kažinką. Kas čia būtų? Nieko nematyt, o pravažiuoti negalima!

Tuojau visi trys bebrai sušoko į vandenį ir panērė. Ogi žiūri — geležinis tinklas! Paplaukiojo šen ir ten — visur tinklas: nuo vieno krašto ligi kito. Vadinas, nepravažiuosi! Sugrįžo į laivą ir pasakė Dausei.

“Ką dabar reikės daryti?” galvoja Dausė. Ir atvažiuoja didelė motorinė valtis, o joje — penki vyrai. Atkišo į Dausę ilgus šautuvus ir suriko:

— Stoi!

Vadinas sustok. Nusivarė ją su laiveliu į uostą. O čia laivelį pririšo ir pasakė:

— Areštuota!

Du sargybiniai pasiliko saugoti laivo, o kiti nusivedė Dausę. Zuikučiai ir bebrai buvo sulindę į vidų ir žiūrėjo pro langelius. Jiems rūpėjo išgelbėti laivą su velykaičiais.

Vienas zuikutis pasižiūrėjo pro langą ir sako vyresniajam bebrui:

— Žiūrėk, Dantuoli: laivelis pririštas virve, o virvė kad ir labai stora, bet kanapinė — jūs galite ją pagrauzti.

Bebrai tuojau patylomis išlindo iš kajutės, išlipo į viršų ir pradėjo graužti virvę.

Sargybiniai nemato. Krantinėje švieselė maža, juodu pamaži šen ir ten vaikščioja.

Dabar žiūrėkim, ką veikia Dausė.

Ją nuvedė į uosto policiją ir tardo.

— Kur važiuoji? — paklausė pats viršininkas, kurio burna buvo tokia plati, kaip molinis dubuo.

— Į Ameriką, — atsakė Dausė.

O ką veži?

— Lietuviukams velykaičius!

— A! — suriko plačiaburnis. — Tai tu veži kontrabandą!... Uždarykit ją į daboklę, o jos laivą iškraustykit!

Dausė mato, kad jau blogai. Pasivertė nematoma ir išėjo pro duris. Tie tiktai žiūri — durys pačios atsidarė ir užsidarė.

Kol jie išsigandę žiopsojo, Dausė tekina nubėgo į krantinę ir įlipo į laivelį.

O bebrai jau baigė graužti virvę. Dabar jie suleido dantis ligi pat galo, pakando paskutinį pluoštą, ir virvė pliumptelėjo į vandenį.

Pajuto ir sargybiniai. Bet žiūri, kad laivas jau sprunka nuo krantinės. Dar vienas bandė vytis, norėjo išokti į laivelį, bet šoko ir išoko į vandenį. Kitas atkišo šautuvą šauti, bet kol jis paspaudė gaiduką, jau laivelis kažinkur buvo nuplaukęs.

O Dausė dabar jau be baimės neria atgal Nemunu, o ten ir namai. Zuikučiai džiaugias, bebrai džiaugias ir visi jie džiaugias ištrūkę iš bėdos.

Tik labai nustebo Velykų Bobutė. Sklystelėjo rankomis ir žiūri.

— Kas pasidarė?

Dausė atsikvėpė ir viską papasakojo. O Bobutė sako:

— Gerai, kad velykaičius išgelbėjot.

Paskui išėjo į kiemą ir pasišaukė būrelį žvirblių. Per juos pasišaukė varną, per varną pašaukė sakalą, o tas nuskrido į Rudninkų girią pas burtininką Gudragudrį paprašyti nuostabaus lėktuvo. Lėktuvas buvo pažadėtas, ir sakalas grįžo su gera žinia.

Vakare sutemus zuikučiai žiūri — į Bobutės kiemą leidžiasi paukštis, toks didumo, kaip gandras. Nusileido ir nutūpė kieme.

Bobutė pabarškino su dešinės rankos nykščiu į sparną, ir lėktuvas pasidarė trisys didesnis. Mato, kad ir tokio dar negana. Pabarškino dar tris kartus — dar padidėjo.

Bobutė ir Dausė įlipo į vidų ir rado ten devynis šiksnosparnius. O tie šiksnosparniai čia buvo tikri šeimininkai: jie mokėjo valdyti lėktuvą, numanė visus kelius ir visus pavojus ore.

Velykų šeštadienio rytą lėktuvas buvo pakrautas: perdėti iš laivelio trys šimtai tūkstančių velykaičių, įkrauti ratukai, įkelta vaško kumelėlė ir kiti reikalingi daiktai.

Saulei patekėjus Bobutė palydėjo Dause į lėktuvą. O Dausė įsisodino dar tris zuikučius, kad jai pagelbėtų išdalinti velykaičius, ir liepė paleisti variklį. Lėktuvas pamaži pakilo nuo žemės,

o paskui kad patraukė visu greičiu, tai šiūst, ir nematyt, prapuolė iš akių. Nė užia, nė kaukia, tik patylomis šniokščia skrisdamos.

Niekas jam negalėjo pastoti kelio. Ties Suvalkais kažinkoks lėktuvas bandė vytis, bet kur jam pavyti! Ties Berlynu penki vijos, bet ir tie pasiliko.

Paskui Dausė skrido per Brėmus, per Londoną, per visą Atlantą ir vakare betemstant — jau New Yorke.

Paslaptinę lėktuvas čia buvo sulaikytas, bet gana greitai buvo išaiškinta, kad čia pasakų krašto Velykų Bobutė veža dovanėlių lietuviukams, ir tuojau buvo jam leista skraidyti po Amerikos miestus, kur tik gyvena lietuvių.

Kelionė vyko gerai. Bet Dausė nelinksma grįžo namo į savo Panerius, o tai atsitiko dėl to, kad ji ne visus margučius išdalino. Amerikoje ji rado tokių vaikų, kurie, nors buvo kilę iš lietuvių, bet jau nemokėjo nei lietuvių kalbos, nei nieko nežinojo apie Velykų Bobutę ir jos dovanas. Tokiems ji negalėjo įteikti velykaičių.

Ar tikrai taip buvo, kaip čia papasakota, negalėčiau galvos guldyti. Visa tai esu patyręs iš žuvėdros, kurią sutikau Vokietijos pajūryje b e l a u k d a m a s, kada ir aš galėsiu sėsti į laivą ir išplaukti į Ameriką. Žuvėdra, sako, pati mačiusi tą nuostabų lėktuvą ir kalbėjusi su praskrendančia Dause ir palydovais zuikučiais. Tikėkim, kad žuvėdra tikrą tiesą man papasakojo.

Nesistebėkim, kad priešai, kurie Lietuvoje viską naikina, yra dar nesunaikinę Velykų Bobutės didelio dvaro su daugybe jos vištų ir zuikučių. Priešai jo negali surasti ir sunaikinti, nes jis yra pasakų pasaulyje, kurio jie negali pasiekti.

ROŽELĖ TAISO DARŽELĮ

V. JONIKAS

Tetule, duok man žemės
Po mūsų langeliu:
Taisysiu ten darželį
Lietuviškų gėlių

Tuoju lydvutę dailią
Sukasiu kaubtuku,
Apjuosiu akmenėlių
Spalvingu vainiku.

Pasėsiu rūtą žalią
Aplinkui, pašaliais,
O vidurio aikštelę
Našlaitėms teks užleisti.

Pačioj širdy jurginą
Gražuolį sodinu,
Sukraus jis daug žiedelių
Purėtų, raudonų.

Tetule, duok tik žemės —
Darželis tuoj žydės,
Kitu tautų mergaitės
Man laimės pavydės.

Tokia buvo LIETUVA

VACLOVAS ČIZIŪNAS

KRYŽIUOČIAI

Tęsinys iš 3 nr.

Tik trečiam iš eilės Padauguvio vyskupui *Albertui* pavyko stipriau įsitvirtinti šiame krašte. Jis pastatydino Rygos pilį (1201 m.) ir pasikvietė karių iš Vokietijos. Šie vokiečiai kariai turėjo ginti visus atvykėlius, t. y. patį vyskupą, misijonierius, pirklus su jų šeimomis, o taip pat ir visus vietinius krikščionis nuo kitų vietinių gyventojų, lybių ir latvių, puolimų.

Bet iš tokių krikščionybės gynėjų vyskupui, vokiečių pirkliams ir visiems naujiems krikščionims nedaug naudos tebuvo. Mat, šie kariai, pabuvę čia vieną kitą mėnesį, išsprukdavo atgal į tėvynę pirmu pasitaikiusiu, į Vokietiją grįžtančiu, laivu. Tolimas, pilnas visokių pavojų, „laukinių pagonių“ (taip jie galvojo) kraštas neviliojo daugiau vokiečių karių.

Tada vyskupas Albertas griebėsi kitų priemonių. Jis prisiminė, kad Palestinoje (kitaip — Šventoje Žemėje) kovojo su arabais tam tikros krikščionių karių - vienuolių brolijos, *ordinais* vadinamos. Į tas brolijas (ordinus) stodavo vyrai, pasiryžę ginti Jeruzalę ir visas kitas šventąsias vietas Palestinoje nuo arabų puolimų. Mat, arabai, kadaise valdę Palestiną, buvo atvykusių iš Europos krikščionių išvaryti iš tos Kristaus Žemės. Daug pamaldžiųjų anų laikų krikščionių karių stojo į tautines karių - vienuolių brolijas, norėdami patarnauti krikščionybei; jie pasilikdavo Palestinoje ir gindavo ją nuo atgal besibraunančių arabų. Buvo susidariusios vokiečių, prancūzų ir italų karių brolijos. Tie kariai - savanoriai buvo kartu kariais ir vienuoliais. Jie turėdavo pasižadėti būti iki mirties nevedę, neturėti jokio turto, melstis ir gyventi draugėje, nesinaudojant jokiais gyvenimo malonumais. O kaip kariai jie turėjo mokėti ginklus varuoti, nuolat miklinti savo mokėjimą ir būti pasiruošę kiekvienu metu stoti į kovą, ginant krikščionybę.

Vyskupas Albertas sumanė įkurti ir čia, latvių ir lybių žemėje, tokią karių - vienuolių broliją. Jis atsišaukė į savo tautiečius

Vokietijoje, kad stotų savanoriais į ją. Kai atvyko į Rygą keliasdešimt tokių savanorių, vyskupas parinko brolijai vardą, pramindamas ją "Kristaus Karių Brolija", surašė jos narių gyvenimo įstatus, prisaikdino naujos brolijos narius ištikimai tarnauti Bažnyčiai ir kovoti su jos priešais. Po to vyskupas pasiuntė brolijos įstatus į Romą popiežiui tvirtinti. Popiežius patvirtino įstatus ir palaimino visus brolijos narius.

Brolijos (ordino) santvarka. Visi brolijos nariai - vienuoliai tarp savęs vadinosi broliais. Jie gyveno pilyje, tam tikrame bendrabutyje. Jie turėjo tą pačią kasdieninio gyvenimo tvarką: įstatuose skirtu laiku keltis, melstis, valgyti, dirbti įvairius darbus. Nuo paprastų vienuolių jie skyrėsi tuo, kad turėjo kasdien mankštinti savo kūną, kad būtų sveikas ir stiprus, pratintis vartoti ginklus ir kariauti.

Tikraisiais broliais tapdavo visi, kurie išlaikydavo tam tikrus karo mokslo ir vienuoliško gyvenimo kvotimus (tikrinimus). Visi kiti, dar tik pradėdą vienuolišką gyvenimą, buvo laikomi naujokais — kandidatais. Visi broliai - kariai, išvykdami į karo pratybas ar į tikrą karą, ant paprastų drabužių vilkėjo geležinius šarvus, o ant galvų dėjosi šalmus. Tikrieji broliai - vienuoliai dėvėjo ant šarvų užvilktus baltus apsiaustus su išsiūtais petyje kardais (kalavijais). Dėl to juos daug kas ir vadino *kalavijuočiais*. Jie į karo pratimus ir į kovą jodavo raiti. Tokie kariai - raiteliai buvo vadinami riteriais (iš vokiško žodžio "Ritter" — raitelis).

Brolijos (ordino) viršininku buvo pačių brolių rinktas viršininkas — *magistras*. Jam broliją valdyti padėjo taip pat brolių rinktoji vyresniųjų taryba.

Sunku buvo latviams ir lybiams atsispirti kovoje prieš tokius gerai karui išlavintus raitelius. Geležiniais šarvais ir skydais dengti, ilgomis jietimis ir kardais ginkluoti vokiečiai raiteliai buvo labai pavojingi ir beveik nenugalimi priešai menkai ginkluotiems vietiniams Padauguvio gyventojams. Greitai plačios Rygos pilies apylinkės buvo nukariautos ir jų gyventojai priversti klausyti užjūrio atvykėlių vokiečių.

Taip susidarė Dauguvos žiotyse ir jų apylinkėse nedidelė krikščionių valstybė. Ją valdė Rygos vyskupas, Kristaus Karių Brolijos padedamas. Už savo pagalbą vyskupui Brolija išsiderėjo iš jo trečią dalį viso valdomo krašto, o taip pat ir tų žemių, kurios turėjo būti nukariautos vėliau. Taip lietuvių giminaičiai latviai susilaukė savo žemėje svetimų atėjūnų, įsikūrusių čia savo valstybę.

(Bus daugiau)

M I S L Ė S

12. Keliauninkė su ilga uodega.
Kai ji žingsnį žengia, vis galiukas uodegos lieka.
13. Turi kojas, bet neeina, turi šiaudų, bet neėda, turi plunksnas, bet nelekia. Naktį su sie-la, dieną be sielos.
14. Užaugo medis su dvylika šakų.
Ant kiekvienos šakos keturios pintinės, kiekvienoje pintinėje yra po septynis vaikus.
18. Vandenyje gimęs, bet vandens bijo.
19. Ateina elgeta ant dviejų lazdų, su mėsos barzda su kaulo burna.
20. Sukarpytas, sulopytas, adata nesiūtas, į marias mestas neskęsta.
21. Gyva būdama ant vandens supaus; numirus po galva palindau.
22. Kas margas nerašytas?

Šias tris mįsles atsiuntė St. Jankevičius, "Eglutės" skaitytojas iš West Fork, Ark.

15. Ant kojytės kepurytė.
16. Kai maža buvau, žole žėliau; kai užaugau, marčia tapau.
17. Tu, tėve, būk ir supūk; aš eisiu saulutės pasižiūrėti ir našlaičių papenėti.

Kiekviena mįslė vertinama dviem taškais.

Mįslių įminimai iš nr. 3.

1. Apynys. 2. Alus rūgsta, 3. Mėnulis. 4. Saulė užtekėjo. 5. Saulės spinduliai. 6. Perkūnija. 7. Vaivorykštė. 8. Ledo žvakės. Rasa ir saulė. 10. Sniegas, žemė ir saulė. 11. Gavėnia ir Velykos.

JULIAUS NUOTYKIS

KOTRYNA GRIGAITYTĖ

Julius mėgsta eit į kiną
Ir kaubojus vis vaidina
Jis su skrybėle raudona
Įsiremdamas į šonus.

Kartą sako jam mamytė:
— Imk "Eglutę" gi skaityti —
Apie "Svirplį muzikantą"...
Kas daug skaito, daug supranta.

Julius dedasi paklausęs,
O pasprukti dega ausys.
Kai mamytė laistė rožę,
Jis su šautuvu išdrožė.

Uosio drėvėn pasižiūri:
Kabo ten pilka kepurė.
"Ar ji Petro bus ar Jono,
Duosiu jai iš visų šonų."

Vos paspaudė tik gaiduką,
Visos širšės tuoj padūko.
Ėmė kaubojų jos vytis
Pro pušaites, pro žilvičius.

O kai širšės jį sugylė,
Juokės ant šakelės zylė,
Ir zuikutis iš pakrūmės
Juokėsi, kai Julius dūmė.

Dabar nosis kaip batvinis,
Abi akys net užtinę.
Verkia, pyksta jis ant širšių,
Apie kaubojus užmiršęs.

ALGIO DRAUGAI

JONAS MINELGA

Turi Algis gerą draugą —
Niekada neatsidžiaugia.
Kas jo vardą čia atspės —
Dvejetukai nerūpės!

Ar jis gula, ar tai kelia
Nepaleidžia iš rankelių.
Gal sakysit pinigai?
Ne, jie Algiui nedraugai.

Baltos pievos, juodos avys,
Kas jas gano — sielą žavi.
Algis — vyras iš tokių —
Trykšta laimė iš akių.

Turi Algis gerą draugą —
Niekad juo neatsidžiaugia.
Kas jo vardą čia atspės —
Dvejetukai nerūpės!

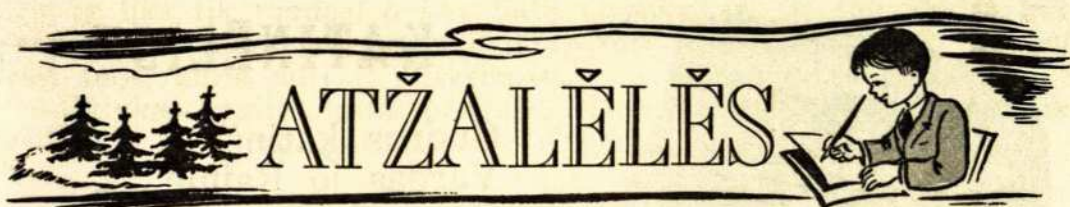

DAINELĖ

ALOYZAS BARONAS

Čirškia žvirblis ant šakytės,
Čirškia žiogas tarp žolių,
Na, ir aš, maža mergytė,
Pačirškėti jums galiu:

— Vilkis pilkis katę vijo,
Bet katytė mūs greita.
Vilkis pilkis nepavijo,
Ir dainelė ši baigta.

Vaikų laikraščio uždavinys yra duoti ne tik pasiskaitymų jauniems skaitytojams, bet taip pat duoti progos ir patiems jauniems pasireikšti savo rašinėliais ir kitokiais gražiais ir sumaniais darbais. Redaktorius gali pasidžiaugti, kad nemažas skaičius "Eglutės" skaitytojų bendradarbiauja atsiųsdami savo atsakymus į duodamus klausimus ir uždavinius. Bet dar maloniau, kad nuo šio numerio pradedamas jaunųjų kūrybos skyrelis, pavadintas "Atžalėlėmis". Tai iš tikro "Eglutės" jaunosios atžalėlės, kurios rūpestingai dirbdamos ir besimokydamos, reikia tikėtis, ateityje išaugs į rimtus plunksnos darbininkus — tikrus lietuviškos kultūros medžius. Visi, kas tik sugebate bent kiek plunksną valdyti, siųskite savo rašinėlius į šį skyrelį!

Redaktorius

D. TREIGYTĖS EILĖRAŠČIAI

(8 skyriaus mokinės, 13 metų, iš Toronto Kanadoje)

Pavasarielis

Tuoj ateis pavasarėlis
Ir gegutė užkukuos.
Prašydės laukų žibutė
Ir pakrantėj, ir miškuos.

Kai ateis pavasarėlis,
Mums saulutė švies skaisčiau
Ir padangių vyturėlis
Vis kas rytą kils aukščiau.

Paskubėk, pavasarėli,
Sužaliuokite, laukai,
Puoškites margom gėlytėm,
Mūsų pievos ir miškai.

KATINĖLIS

Gudrus katinėlis.
Vardas jo Rainiukas.
Kai pamato pele,
Tai aplink ją sukas.

Vakare, kai tamsu,
Žiba jo akutės.
Laka jis pienelį
Iš mažos lėkštutės.

Rainas katinėlis,
Balti jo ūseliai,
Aštrūs jo nagučiai —
Atargiai, vaikeliai!

Vytuko kova su vanagu

Vytukas jau ėjo devintus metus ir buvo pramuštgalvis visokiems blogiems darbams. Būdavo, vis kokių paukštelį nušaus ar lizdelį išdraskys.

Vieną šiltą vasaros dieną jis išsirengė į mišką. Jis jau seniai matė, kaip vanagas vis nutupia į aukštą eglę ir ten yra susikrovęs lizdą. Įlipti kad ir į aukščiausią medį Vytukui būdavo vieni niekai. Tačiau gerokai pavargo vaikas, kol pasiekė eglės šakas ir paskui prilipo iki lizdo. Lizde jis rado mažus vanagiukus, o seniai vanagai buvo kažkur išskridę.

Vytukas tuojau pagriebė vieną vanagiuką ir jau rengėsi mesti jį žemėn, kai staiga ties jo galva atsirado didelis vanagas. Paukštis visa jėga krito ant Vytuko nugaros ir ten įleido savo nagus. Vytukui akyse sužaliavo. Jis nepajuto, kaip vanagiuką įmetė atgal į lizdą. Bet vanagas jo vis nepaleido. Vytukas iš skausmo ką tik laikėsi neiškritęs. Gelbėdamasis jis galvotrūkčiais leidosi lipti iš medžio. Tik pasiekus Vytukui žemę, vanagas ištraukė savo aštrius nagus. Laimė, kad Vytukas buvo apsivilkęs storu švarkeliu, kitaip būtų buvę visai blogai. Bet ir dabar nugaroje jautė baisų skausmą ir rėkdamas parbėgo namo.

Mamytė patepė žaizdas ir apdėjo jo nugarą šlapiu kompresu. Ji tarė verkiančiam Vytukui:

— Man tavęs tikrai gaila, bet tavo elgesys su vanagiukais yra nedoras. Nors vanagas ir gauda mažus paukštelius, bet ne mūsų reikalas jį už tai skriausti. Jau tokia yra Dievo duota tvarka pasaulyje. Ir mažiausias paukštelis nori gyventi. Mes neturime teisės jį skriausti. Visa laimė, kad vanagas nepuolė tau ant galvos. Nugara

išgis ir liks tik randas, o kas būtų atsitikę, jei jis tau akeles būtų iškapojęs? Kiekvienas gyvas daiktas turi savo ginklą, kurį naudoja prieš tuos, kurie nori jį nuskriausti.

Vytukas pagijęs tikrai pasitaisė. Nuo tos dienos jis ne tik nieko neskriaudė, bet taip pat pasidarė ir geras mokinys.

Lilija Keturakytė,
7 skyriaus mokinė, Brockton

MANO TĖVIŠKĖ

Aš esu gimusi Lietuvos laikinojo sostinėje Kaune. Bet mes ten gyvenom tik tol, kol man sukako treji metai. Paskui persikėlėm į Anykščius, į mano tėvelio tėviškę. Čia ir rašau savo atsiminimus iš Anykščių.

Anykščiai yra Aukštaitijoje, prie Šventosios upės. Pro Anykščius eina siaurasis geležinkelis, kuris jungia Panevėžį su Švenčionimis. Ten taip pat sueina penki vieškeliai. Apylinkės labai gražios. Į rytus nuo Anykščių yra didelis Rubikių ežeras.

Apie penkis kilometrus nuo Anykščių yra Puntuko akmuo. Vieną kartą išsirengėm jo aplankyti. Važiavom arkliais. Puntuką pamaciau pirmą kartą. Neseniai jame buvo iškalti Dariaus ir Girėno veidai. Prieš akmenį buvo padaryta graži keturkampė aikštelė, kurios viduryje stovėjo aukuras. Laipiojom, kur tik užlipti galėjom. Mano brolis užsikraustė ant paties akmens viršaus. Man ten užlipti nepavyko.

Šventoji ties Anykščių šileliu

Iš kitų žymesnių dalykų Anykščiuose yra graži didelė bažnyčia, statyta 1910 metais — šv. Mato bažnyčia. Iš Anykščių apylinkės yra kilę rašytojai: vysk. Antanas Baranauskas, Jonas Biliūnas, Antanas Vienuolis - Žukauskas. Mums išvažiuojant iš Anykščių, dar tebestovėjo senoji klėtelė, kurioje A. Baranauskas parašė savo poeziją ir kurioje mokydavos per vasaros atostogas.

Be abejonės, Lietuvoje yra ir daugiau įdomių kampelių, bet vienas iš gražiausių yra mano brangūs Anykščiai.

Aldona Avižienytė,
7 skyriaus mokinė, Čikagoje

Taip buvo per Velykas

Aną vakarą prieš Velykas tėvelis pasakė Vytukui, kad jis iš žolčių padarytų lizdelį ir padėtų jį po medžiu.

Vytukas taip padarė, kaip tėvelis buvo pamokęs. Velykų rytą tame lizdelyje jis rado gražiai išmargintų kiaušinių ir laiškėlį, kuriame buvo parašyta:

— Šitie kiaušiniai yra Vytukui ir Birutei. Vaikučiai, būkite geri per visus metus. Jei toki būsite, tai per kitas Velykas atnešiu dar gražesnių margučių.

Po tuo laiškeliu buvo pasirašęs Velykų Kiškutis.

Al. Bujokas, Kanada

Eglutei

Man patinka Eglutę skaityti:
Iš jos gali daug pasimokyti —
Kaip būti gera tėvelių mergaitė
Ir likti tikra lietuvaitė.

Aš sutaupiau dolerius du,
Eglutei aukojau abudu,
Kad ji vis augtų ir stiprėtų,
Visus lietuviukus lankyti galėtų.

Rasutė Dabrilaite

4 skyr. Šv. Kazimiero mokyklos
mokinė, Worcester, Mass.

M Ū S Ų A U T O R I A I

Aloyzas Baronas

Beveik kiekviename "Eglutės" numeryje jūs skaitote vieną ar kitą Aloyzo Barono kūrinėlį: tai eilėraštį, tai gražų pasakojimą. Jo vardą rasite ir kituose laikraščiuose po daugeliu kūrinių ir straipsnių. Jis turi drąsos atvirai pasisakyti įvairiais lietuviškos kultūros klausimais, nežiūrėdamas, ar tai kam patinka ar nepatinka. Už tai kai kas jį ir piktai pabara, su juo ginčijasi. Jo vardas yra plačiai žinomas, bet jis pats to garso netrokšta ir nenori. "Eglutės" redaktoriaus paprašytas apie save žinių, jis atsisakė jų suteikti ir prašė jo negarsinti. Bet šito prašymo redaktorius negalėjo patenkinti, nes jaunieji skaitytojai labai nori žinoti apie savo autorių, kuris taip dažnai jiems rašo.

Aloyzas Baronas gimė 1917 m. gruodžio 12 d. Vabalninke, mūrininko šeimoje. Gimnaziją baigė Kaune. Ten pat universitete vienerius metus studijavo mechaniką, o vėliau Kauno ir Frankfurto universitetuose — literatūrą.

Rašyti eilėraščius pradėjo dar gimnazijoje būdamas į vaikų laikraštėlį "Žvaigždutę" ir "Ateitį". Pirmoji jo novelė buvo išspaus-

dinta 1938 m. Dabar netrukus "Ventos" leidykla Vokietijoje išleidžia jo novelių knygą "Žvaigždės ir vėjai", o Čikagoje išeina jo novelinis romanas "Debesys plaukia pažemiu". Autorius gyvena Čikagoje ir duoną užsidirba vario fabrike.

Antanas Vaičiulaitis

Lietuvių Rašytojų Draugijos premija 500 dol. paskirta A. Vaičiulaičiui už jo knygą "Italijos vaizdai" ir už visą jo kūrybą. A. Vaičiulaitis yra parašęs ir išleidęs šias grožinės literatūros knygas: Vakaras sargo namelyje, Vidudienis kaimo smuklėje, Mūsų mažoji sesuo, Valentina, Nuo Širakuzų iki šiaurės elnio, Pelkių takas, Kur bakūžė samanota, Italijos vaizdai.

Už 1949 ir 1950 metus lietuvių rašytojų dovana — premija, paskirta A. Vaičiulaičiui, atžymi tuos nuopelnus, kuriuos autorius turi mūsų literatūroje.

KNYGU LENTYNA

MARIJA KALBA PASAULIUI

1917 m. Portugalijoje, Fatimoj, pasirodė 6 kartus Marija piemenėliams: Jacintai 7 metų, Pranukui 9 metų ir Liucijai 10 metų. Vienas tų vaikų dar ir šiandie tebėra gyvas (Liucija) ir gyvena Portugalijoje. Ar žinote, ką Marija pasakė ir ko Ji reikalavo iš žmonių, ką matė tada susirinkę 70.000 žmonių į pasirodymų vietą, kodėl dabar kasmet į Fatimą gegužės ir spalio 13 d. suvažiuoja po 500.000-700.000 žmonių.

Visa tai sužinosite knygoj "MARIJA KALBA PASAULIUI", kuri greit išeina iš spaudos. Knyga bus apie 260 pusl. ir kainuos \$2.00.

Užsakymus su pinigais siųskite šiuo adresu: Kun. Mykolas Vembė, 122 Canton St., Stoughton, Mass.

LAPĖS PASAKA

"Gabija" išleido žymaus mūsų rašytojo Vinco Pietario parašytą pasaką "Lapės gyvenimas ir mirtis". Knyga iliustruota gražiais dail. P. Osmolskio piešiniais. V. Pietaris šią pasaką yra sudaręs iš visos eilės lietuviškų pasakų apie lapę ir jos nuotykius bei nuodėmes. Čia parodyta daugybė įdomių įvykių, kuriuose dalyvauja ne tik lapė, bet ir daug naminių bei laukinių gyvulių, paukščių ir žvėrelių. Tai tikrai vertinga knyga. Ji pirmą kartą buvo išleista Amerikoje, antrą kartą Lietuvoje. Šis leidimas yra jau trečias.

Knyga turi 96 psl., kaina \$1.10. Gaunama "Gabijos" knygyne, 340 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.

MOKYKLOS IR Mes

Rochester, N. Y.

Šiame mieste yra gražiai vedama Šv. Jurgio parapijos mokykla. Mokyklos vedėja yra seselė Juozafina. Mokykloje yra lietuviška dvasia. Gražiai paminimos lietuviškos ir religinės šventės.

Čia mokosi ir 55 tremtiniukai. Jie džiaugiasi, kad jų mokytojos laisvai su jais kalbasi lietuviškai, kad moko lietuviškų dainų, eilėraščių ir ugdo brangiosios mūsų tėvynės meilę.

Chicago, Ill.

Čikagoje labai gražiai veikia Dievo Apvaizdos parapijos mokykla. Čia mokosi apie 300 mokinių. Jų tarpe 69 tremtiniai (vienas latvis taip pat lanko šią mokyklą).

Lietuviškų dalykų mokomės kasdieną trijose grupėse. Dėstoma lietuvių kalba ir literatūra. Tėvynės pažinimas, Lietuvos istorija.

Tikyba lietuviškai dėstoma tris kartus savaitėje. Dėsto kun. St. Šantaras. Lietuvių kalbos klasę veda ir moko mokytoja O. Miniotienė. Mokykloje moko ir jai vadovauja lietuviškos seselės.

Labai gražiai ir turiningai šioje mokykloje buvo paminėta Vasario 16 - toji.

Aldona Avižienytė, 7 sk. mok.

*

— Kiek bus keturi be keturių? — klausia mokytoja vaiką. Kai paklaustas vaikas tyli, mokytoja dar paaiškina:

— Jeigu lėkštėje bus keturi kleckeliai ir tu juos suvalgysi, kas tada liks?

— Skystimas, ponio mokytoja.

*

Kunigas: Vaike, kada buvai išpažinties?

Vaikas: Tada, kai mama ragaišį kepė.

Rochesterio, N. Y. lietuvių mokykloje scenos montažas "Lietuva po kryžiumi", vaidintas kelis kartus.

Diepholzo lietuvių gimnazijos vaizdai. Vasario 16 dieną įvyko iškilmingas tos gimnazijos atidarymas. Jai duotas vardas: *Lietuvių Vasario 16 dienos gimnazija*. Viršuje matome kalbant rašytoją Vydūną, o apačioje — tos gimnazijos dainininkus ir muzikus, kurie atliko programą.

Ši gimnazija yra išlaikoma lietuvių aukomis. Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkoma ir prašoma jos ir toliau neužmiršti ir paremti ją ir veikiančias lietuviškas pradžios mokyklas. Auką siųsti: Suiss Bank Corporation, 15 Nassau St., New York 5, N. Y. Conto: Pr. Zundė—Lithuanian National Committee.

LAIŠKAI Skaitytojams

Kas labiausiai patinka skaitytojams

Nemažas skaičius skaitytojų labai gyvai atsakinėja į "Eglutėje" duodamus klausimus. Daugelis parašo, kas jiems "Eglutėje" labiausiai patinka. Redaktorius dėkoja už bendradarbiavimą, o Taškų Dėdė atžymi taškus.

Labiausiai patiko:

"Eglutės" nr. 1: eilėraščiai — V. Nemunėlio Plunksna ir pieštukas, L. Žitkevičiaus Miegok saldžiai, V. Nemunėlio Suldu-buldu. Pasaka — J. Jankaus Kelionė į dangų, Jonukas ir Elenytė, J. Gailiaus Bezdžio-nėlė ir meškutis. Straipsnis — A. Bendoriaus Dusia, V. Čižiūno Kunigaikščio pilyje, Vytė Nemunėlis. Paveikslas — Žiema A. Mickevičiaus slėnyje, "Eglutės" viršelio I puslapis, Vytės Nemunėlio paveikslas.

"Eglutės" nr. 2: eilėraščiai — V. Nemunėlio Lietuvos vaikai, V. Joniko Algimantas — pulko muzikantas, Gr. Tulauskaitės Lopšinė. Pasaka ar apsakymėlis — J. Gailiaus Rainasis katinėlis, A. Kalvelio Savanorio sodyba. Straipsnis — A. Bendoriaus Puntukas, V. Drugio Iš praeities tavo sūnūs te stiprybė semia, D. Č. Kelionė aplink Lietuvą. Paveikslas — gaudžia trimitai.

"Eglutės" nr. 3 eilėraščiai: J. Minelgos Velykų rytą, V. Nemunėlio Zuikis puikis, St. Dziugo Kristus kėlės. Pasaka ar apysaka — J. Jankaus Ko eigulis nežinojo, V. Benjamino Kiškučių dovanos, A. Kalvelio Pempės. Straipsnis — Gražina Tulauskaitė, V. Čižiūno Kryžiuočiai, A. Bendoriaus Stelmužės ažuolas. Paveikslas — viršelis, paveikslėlis 91 psl., Lankaičių kaimo laukų ažuolas.

Visiems skaitytojams patiko J. Kuzmicio vaidinimas Mažasis didvyris. Taip pat skaitytojams labiausiai patinka eilėraščiai. Beveik nerasime nė vieno dalykėlio, už kurį nebūtų pasisakę vienas ar kitas skaitytojas. Bet čia paskelbiame tik po tris dalykėlius, už kuriuos pasisakė daugiausia skaitytojų.

Redaktorius prašo parašyti, kas labiausiai patinka kiekviename numeryje, nors ir nebūtų, dėl vietos stokos, paskelbti klausimai, į kuriuos prašoma atsakyti.

Šiame "Eglutės" numeryje rasite dar du velykinius pasakojimus. Jie pavėlavo ateiti prieš Velykas, bet manoma, kad jie bus įdomūs ir Velykoms jau praėjus.

LAIŠKAI Redaktorius

Norėčiau, kad Svirplys

Muzikantas keliautų...

Ačiū labai už "Eglutę", kuri visus metus mane lankė. Labai norėčiau, kad ir šiemet Svirplys Muzikantas keliautų. Aš "Eglutę" labai mėgstu ir po kelis kartus ją perskaitau. Aš jau aštuonių metų, ir jau skaitysiu "Ateitį". "Eglutę" prašau siuntinėti mano sesutei Gražinai, kuri turi 6 metelius ir dar nemoka skaityti. Bet aš jai "Eglutę" perskaitysiu.

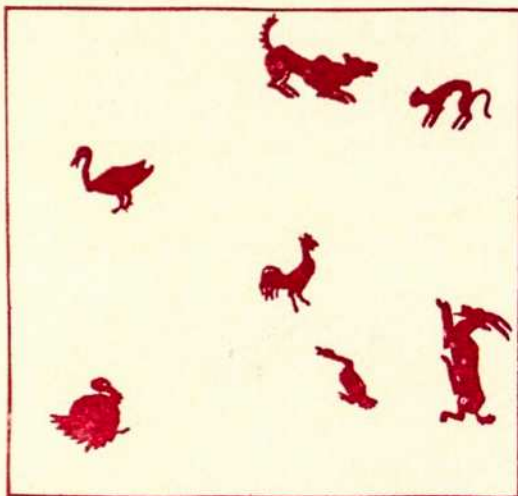
Piešti yra mano mylimiausias darbas...

Alvydas Bičiūnas, Chicago

UŽDAVINYS

Viename kieme buvo 3 gyvuliai ir 4 paukščiai. Juos matote paveikslėlyje. Bet jie nuolatos pešdavosi dėl kiemo valdovo vardo. Ukininkas sugalvojo juos atskirti tvoromis. Jis pastatė tris tvoras, ir visi gyvuliai buvo atskirti vienas nuo kito po vieną. Kaip jis tai padarė? Skaitytojai mėginkite tai padaryti liniuotės ir pieštuko pagalba išveddami tris linijas nuo vienos iki kitos kraštinės.

Uždavinys nesunkus. Jis vertinamas 2 taškais. Ant permatomo popierio nupieškite paveikslėlį ir ant jo nubrėžkite reikalingas linijas.

Uždavinį "Eglutei" atsiuntė *Aldona Kasperavičiūtė* iš tolimos Brazilijos užkampio. Ji yra 12 metų.

